

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXIII. Ex dictis cap. 17 alia exponuntur consecraria pessima, quæ ex
data omnibus gratia Molinistice sufficiente prostuunt; consecrariaque ex
adverso optima, quæ ex ipsa peccatoribus nonnullis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

recipere potest per misericordiam Dei, & meritum Christi) licet pro statu excæcationis & obdurationis id non possit per gratiam actu receptam. Quo certè in statu Pharaonem fuisse, Augustinus in exposit. quarum d. propos. in epist. ad Rom. n. 61. existimat, cum dicit, quòd *obdurato corde obtemperare non poterat*. Sicut & S. Fulgentius in l. de prædest. & grat. c. 15. cum dicit, quòd *Pharao nullà intrinsecus vocatione pulsatus fuerit, quòdque ipsi divinum ut obduraretur defuerit præsidium*. Et c. 14. quòd *nullam quà converteretur misericordiam intrinsecus accepit; tamen extrinsecus patientia Dei valere ei debuit ad salutem, quà differens justum meritumque supplicium, miraculorum verbera crebra densabat*; quà proinde monebatur *Deum tanta virtutis agnoscere*: quod profectò poterat per gratiam, quam ab ipso poterat accipere, & reverà accepisset, nisi eà se indignum continuè peccando reddidisset: quam ob causam ipsum Deus ad malorum culmen deduxit, funditusque contrivit, neque jam dedit pœnitentiæ ullius locum, uti Chrysostomus dicit loco supra relato. Et confirmat S. Isidorus l. 2. de summo bono c. 16. dicens, quòd *deserente Deo nullus pœnitere potest* (dictà utique potentià) *nonnulli autem ita despiciuntur à Deo, ut deplorare mala sua non possint, etiam si velint. Consilio immundorum spirituum hoc fit. Nam quia ipsi negatum est post prævaricationem regredi ad justitiam, obserare aditum pœnitentiæ hominibus cupiant, ne ipsi ad Deum revertantur, sed eos habeant socios perditionis & illud quibuscumque fraudibus agentes, ut aut deserantur à Deo, aut flagelli immanitate desperent. Ingemiscendum est jugiter, & excusà omni securitate lugendum, ne Dei secreto & justo iudicio deseratur homo, & perdens in potestate demonis relinquatur.*

470 Tertia assertiois nostræ probatio petitur ex nimia dissolutione sequi nata ex contraria opinione. Sequitur enim nullo divinæ gratiæ, nullo Dei, nullo salutis contemptu, peccatorem (quàmlibet magnum & inveteratum) taliter excludi à participatione divinæ gratiæ, quin ad ultimum usque vitæ spiritum gratiam habeat sufficientem ad pœnitentiā & salutem, & taliter quidem sufficientem, ut in potestate liberi arbitrii ipsius sit eam reddere efficacem, quandocumque libuerit. Omnis enim peccator (secundum Molinistas) quamdiù est in via, post quoslibet & quantoslibet Dei, divinæque gratiæ, aliorumque Dei beneficiorum, ac propriæ salutis contemptus, plenam habet potestatem se convertendi, per gratiam (quæ nunquam ipsi deest) plenè (licet in nonnullis solùm mediatè) sufficientem, hoc sensu quòd numquam ipsi desit gratia plenè immediatè sufficiens ad orandum, quà (uti semper potest) ritè utendo, certò obrenturus sit immediatè plenè sufficientem ad debitè se convertendum, saltem quandocumque ad id obligatus fuerit necessitate mediè, vel præcepti, & usque ad eò plenè immediatè sufficientem,

ut sine alia gratia secutura sit ipsius conversio; quandocumque ipsi placuerit. Dicit verò nequit quantum divinæ gratiæ contemptum, quantam morum dissolutionem, quantum conversionis neglectum peccatoribus ingerere nata sit ista opinio. Quid enim proclivius, quàm ut eà imbuti peccatores gratiam ad ostium pulsantem negligant, divitiis bonitatis, patientiæ & longanimitatis contemnunt, laxent habenas concupiscentiis & passionibus suis, sine ulloque Dei vivant timore, dicentes, nunquam defuturum sibi tempus opportunum convertendi se ad Deum, cum nunquam defutura sibi sit gratia ad id sufficiens, quam quocumque sibi placuerit tempore reddituri sunt efficacem, tempusque ad id oportunitimum futurum, cum maximè obligabit conversionis præceptum, in fine utique vitæ. Atque hoc pacto vanæ & inutiles erunt comminationes, quibus Deus toties minatur peccatoribus, patientià suà abutentibus, derelictionem, cæcitatem, obdurationem, traditionem in reprobum sensum, risum & subannationem in interitu ipsorum, non exauditionem precum ipsorum, &c. Enimverò ridebit comminationes istas peccator, dicetque, in superbia & abusione, gratiam plenè sufficientem ad se (dum libuerit) convertendum, certò sibi nunquam defuturam, nisi morte tam subitanè præoccupetur, ut nulum sibi concedatur instans usus rationis, quo ante mortem converti possit, gratiamque conversionis Molinisticè sufficientem determinatione suà efficacem reddere. Quod quia rarum est, oppositumque ut plurimum contingit, à peccatoribus illis non multum pertimescitur.

CAPUT XXIII.

Ex dictis cap. 17. alia exponuntur consuetaria pessima, quæ ex data omnibus gratia Molinisticè sufficiente prosumunt; consuetariaque ex adverso optima, quæ ex ipsa peccatoribus nonnullis negata derivantur.

Breviter hîc me expediam, quia hisce de 471
cap. 17. Ibi namque ostensum est 1°. quòd si gratia Molinisticè sufficiens, omnibus ratione utentibus semper adsit, saltem quantum necesse est ad mandatorum observantiam, & salutem, & ne ipsis quidem obduratissimis peccatoribus, atque in reprobum sensum traditis unquam desit; persuasio ista ducit ad superbiam, ad præsumptionem, ad desperationem, ad abjectionem timoris salutaris, ad neglectum orationis, ad ingratitude, ad languentem erga Deum charitatem, ad iram, & defectum misericordiæ, lenitatis & charitatis supportantis erga proximum, ad torporem denique & omissionem sollicitudinis præstandi ea quæ Tridentinum sess. 6. c. 13. ipsimet justis necessaria dicit ad perseverandum.

472 Nihil eſt enim quòd juſtus adèd ſollicitus ſit, ut preces fundat, aliave neceſſaria præſtet ad perfeverandum in juſtitia, ſi ipſi gratia ad perfeverandum neceſſaria, eaque Moliniſticè ſufficiens ſemper adit, uti ſemper ad eſſe docent Moliniſta: hoc enim dato, uſque adèd in poteſtate ipſius eſt perfeverare, ut ad de facto perfeverandum alia gratia neceſſaria non ſit, ſed ſolùm neceſſe ſit conſentire gratiæ jam habitæ, ſuoque conſenſu ipſam efficacem reddere. Quod cùm juſtus ſemper habeat in ſua poteſtate cùm liberit, quid opus eſt orare, ſeu alia præſtare ad perfeverandum de facto? Cùm nemo petere debeat à Deo, gratiæ jam habitæ efficaciam, quam libero ſuo præſtare poteſt arbitrio? Quis enim veraciter gemat, deſiderans accipere quod orat à Domino, ſi hoc à ſeipſo (ſuppoſitâ gratiâ jam habitâ) ſe ſumere poſſe exiſtinet? ait Auguſtinus de dono perfev. c. 28. Et ut addit l. de nat. & grat. c. 18. *Quid ſtultius quàm orare ut facias, quod in poteſtate habeas?*

473 Orandi itaque ſtudium tollit, vel certè multùm minuit Moliniſmus ille, tam reſpectivè ad juſtos, quàm ad peccatores. Sive enim oraverint, ſive orationem neglexerint; ipſis equidem, urgente quocumque præcepto, nunquam deerit gratia proximè ſufficiens ad illud adimplendum, quam pro ſua quiſque voluntate (ſine alia gratia) efficacem reddere poſſit, dum ipſi placuerit, aliàs præceptum violaturus ſine novo peccato. Ad quid igitur ipſis orandum?

474 An dices orandum pro uberiori gratia? Sed neque hoc neceſſarium eſt, cùm ſine uberiori gratia in libero poſitum ſit arbitrio (ſi ei placuerit) gratiam habitam, efficacem reddere, ipſamque efficacem reddendo, uberioſiorem, etiamſi non oret, ſit conſecuturus.

475 An orandum, ut, qui poteſt, obtineat gratiam quâ facilè poſſit? verùm ſi ſine alia gratia abſolutè poſſit, oratio non eſt abſolutè neceſſaria, cujus contrarium ubique Scriptura perſonat: *Sine intermiſſione orate. Oportet ſemper orare, &c.*

476 An orandum, quia non ſemper adest gratia proximè ſufficiens ad operandum, licèt nunquam deſit ad orandum? At, ſecundùm Moliniſtas, nunquam deest gratia proximè ſufficiens ad operandum, urgente operandi præcepto. Aliàs deeſſet libertas ad implendum præceptum: utpote quæ ſecundùm ipſos non adest, niſi poſitûs omnibus ad illud implendum neceſſariis. Deinde ſi nunquam deſit gratia proximè ſufficiens ad orandum; nunquam ergo neceſſariò petendum orationis donum.

477 Denique ſi idèd dumtaxat orandum: non ſemper ergo orandum, nec ſine intermiſſione; ſed tunc ſolùm cùm deest gratia Moliniſticè ſufficiens ad operandum. Quæ cùm nunquam juſtis & ſanctis deſit, vel frequenter non deſit, oratio frequenter non erit ipſis neceſſaria. Quod certiffimè eſt contra Scripturam.

478 An orandum pro efficaci gratiæ, vel pro gratia ſibi danda in circumſtantiis, in quibus

Deus prævideat futuram efficacem? At cur hoc à Deo petet, qui cum Moliniſtis credit, eam efficacem vel inefficacem, quibuſlibet in circumſtantiis, à libero ſuo reddi arbitrio, non à Deo? Cur (inquam) iſte petet eam reddi efficacem à Deo? Vel cur petet ſibi eam dari in circumſtantiis, in quibus Deus prævidet futuram efficacem, non quia iſtis in circumſtantiis ad opus bonum applicabitur & determinabitur à Deo; ſed quia ipſa gratia applicabitur & determinabitur à libero ſuo arbitrio? Certè quòd aliqua circumſtantiæ, præ aliis, congruæ ſint ad obtinendum gratiæ effectum, ſecundùm Moliniſtas, non aliunde provenit, quàm ex libero arbitrio, quod in his circumſtantiis vult, in aliis non vult gratiam ad effectum determinare. Congruitas proinde iſta petenda non eſt à Deo, cùm à ſolo ſit arbitrio.

An denique orandum, ut Deus nos tentari, vel graviter tentari non permitat? Verùm, ut Gloſſa ordinaria in illud 1. Cor. 10. *Fidelis Deus, qui non patietur vos tentari, &c.* ex S. Auguſtino advertit, in hac ſententia Apoſtoli ſatis oſtendit, non id nobis orandum eſſe, ut non tentemur, ſed ne in tentationem inducamur (& hoc reverà eſt, quod nos orare Dominus docuit in oratione Dominica, non illud) induceremur autem, ſi tales acciderent tentationes, quales ferre non poſſemus. Quod profectò accidere non poteſt, ſi per gratiam Moliniſticè ſufficientem ſemper adit nobis completa & proxima poſſibilitas non peccandi. Unde Auguſtinus l. de nat. & grat. c. 53.

Fideles (inquit) orantes dicunt: " Ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo. " Si adest poſſibilitas, ut quid orant? Quid plura? omnes illas Moliniſtarum cavillationes frivolas eſſe, facilè videbit, quiſquis recogitaverit, à Scriptura & Eccleſia nos edoceri, quid à Deo orantes petere debeamus, utique fiat voluntas tua, ne nos inducas in tentationem; bonam proinde voluntatem, opera bona, ut ad ſe noſtras rebelles propitiuſ compellat voluntates, ut Deum in omnibus & ſuper omnia diligamus, ut inferat pectoribus noſtris amorem ſui nominis, ut ad ſua promiſſa curramus, ut ipſi dignè & laudabiliter ſerviamus, ut faciat nos amare quod præcipit, ut bonis operibus jugiter præſtet eſſe intentos, &c. Quæ à Deo nos petere, nec Deus ipſe, nec Eccleſia doceret, niſi Deus eſſet qui iſta per gratiam ſuam in nobis efficeret.

Quod profectò non facit per gratiam Moliniſticè ſufficientem, utpote quam habentes non illicò habent nominatos effectus, ſed ad eos habendos tamdiù manent indifferentes, quamdiù voluntas humana ſeipſam & gratiam ad eos habendos non applicat, & determinat. Iſtam deinde applicationem, determinationemque à Deo (ipſo & Eccleſia docente) petimus, dum ſupradicta petimus. Non petimus autem à Deo, niſi quod credimus fieri à Deo, ut docent Cœleſtinus Papa in epiſt. ad Episcop.

Gall. c. 10. Innocentius I. in epist. ad Concil. Milevit. Et Augustinus I. de dono persever. cap. 7. & centies alibi. Frustrâ ergo determinationem istam à Deo petimus; si Deus ipse non est qui nos ad ista determinat, determinandoque ista non donat; sed nos ipsi, uti volunt Molinista. Igitur tollunt orationis studium.

482 Porro ut iustis & peccatoribus Molinistica opinio studium admittit orandi pro gratia explendi præcepta; ita & lapsis studium admittit orandi pro recuperanda gratia amissa, pro novisque peccatis vitandis: cum & ipsis nunquam desit gratia sufficiens ad istos effectus, cui cooperando quilibet ipsorum potest eam in actu secundo efficacem reddere, cum libuerit.

483 Nec opinio illa salutarem minùs admittit timorem, quam orandi studium, uti probatum est capite illo 17. Timendum quidem monent sancti Patres pro accepta gratia; amplius pro amissa; longè plus pro recuperata. *Dum adest* (inquit Bernardus Serm. 54. in Cant.) *time, ne non dignè opereris ex ea: nam hoc monet Apostolus: Videte ne in vacuum gratiam Dei recipiatis... Quid si recesserit gratia utique? num multò magis tunc timendum? Planè multò magis: quia ubi deficit gratia, deficit tu. Audi enim quid Dator gratia dicat: Sine me nihil potestis facere. Time ergo, subractâ gratiâ, tanquam mox casurus... Time, quia reliquit te custodia tua. Nec dubites in causa esse superbiam; etsi non appareat. Nunquid qui humilibus dat gratiam, humilibus auferat datam? Ergo argumentum superbia, privatio est gratia. Jam si gratia repropitiata redierit, multò amplius tunc timendum; ne forte contingat recidivum peccati, & per illud (juxta Evangelium) aliquid deterius tibi contingat.*

484 Verùm cessat causa tanti timoris, si stet Molinismus. Cessat imprimis in justo gratiam habente: utpote talem semper habente gratiam dignè operandi ex ea, perseverandique in ea, ut eam pro beneplacito suo semper reddere possit efficacem. Quid igitur ipsi opus salutem suam cum timore & tremore operari in laboribus, in vigiliis, in eleemosynis, in jejuniis, in orationibus, ne à justitia excidat, prout ipsi faciendum monet Tridentinum sess. 6. c. 13.?

485 Cessat etiam in peccatore, qui gratiam perdidit: quia nunquam equidem destituitur gratiâ necessariâ ad eam recuperandam, salutemque per mandatorum custodiam obtinendam; quam si voluerit efficacem reddere, de facto salvabitur. Denique cum gratia repropitiata redierit, non est quòd tantopere timeat recidivam; utpote quam vitat quandoque sibi placet per gratiam Molinisticam, quæ nunquam ipsi deest.

486 Sic sublato Dei timore, quid aliud sequitur, nisi habenarum laxatio ad omne vitiorum genus? Ecquod enim peccati genus metuat, qui post commissa peccata quæcumque, securus est nunquam defuturam sibi gratiam necessa-

riam, & sufficientem ad salutem?

Humilitati etiam christiana janua per opinionem illam claudi, superbiæ apertur, eodem loco monstratum est. Verè namque humilis nihil boni in se agnoscit, nisi datum sibi à Deo. Nihil proinde sibi, sed totum Deo adscribit, bonique operis gloriam & laudem ipsi soli tribuit; juxta illud, *Soli Deo honor & gloria, cujus* (ut Ecclesia canit) *est totum quod est optimum.* Quomodò enim in se gloriari potest, qui nihil habet de suo, nisi mendacium & peccatum, uti definitur in Concilio Arausicano II. can. 22. At capitale istud humilitatis fundamentum evertit Molinismus; secundum quem homo, in agendo, non solum sibi tribuere aliquid potest, sed & præcipuas in agendo partes sibi adscribere, minùs præcipuas Deo. Cum, ut sæpius dictum est, in agendo partes præcipuæ illius sint causæ, quæ alteram ad agendum applicat ac determinat, aliàs mansuram absque actione & effectu.

Et quomodò non præcipuæ partes sint illius causæ, quæ determinatione suâ facit se agere, à Deo solum accipiens posse agere: cum amplius sit agere, quam posse agere? Quæ (amabo) causa in actu bono nihil tribuendi sibi, sed totum Deo, si Deus non facit nos agere, sed solum dat posse agere? Tota certè causa dicendi cum Cypriano; *In nullo gloriandum, quia nostrum nihil est*, sive totum Deo tribuendi, juxta S. Augustinum, est quia *Deus est qui operatur in nobis velle, & perficere, pro bona voluntate, sive quia facit hominem cooperari, & determinat arbitrium hominis, & sic facit velle*, ut sapienter observat Cardinalis Toletus annot. 54. in cap. 5. Luc. & annot. 4. in cap. 11. ad Rom. Aliàs namque homo Deo dicere posset: *Totum quidem quod sum, de tua misericordia est: quia determinasti me ut essem. Sed quod bonus sim; totum de misericordia tua non est: quia non determinasti me ut bonus essem; sed ego ad id me & gratiam tuam determinavi; determinandoque mihi dedi quod bonus sim; mihi proinde melior fui, quam tu mihi. Quia melior est ille, qui mihi dedit ut bonus sim, quam ille qui mihi dedit ut sim*, prout arguit Augustinus in Pl. 58. Quomodò ergo homo, in agendo bono, existimare posset se nihil esse, si crederet actionem suam bonam à se solo esse ut causa determinante; à Deo verò non nisi ut à causa à se determinata? Quomodò non aliquam sibi laudem ex ista determinatione tribueret: cum determinatio ista haud dubiè laude digna sit? Quomodò per illam se meritò non præferret alteri, qui æqualem cum ipso gratiam à Deo accepisset, sed eam ad agendum bonum determinare noluisse? Sic tamen se præferre, vel aliquam sibi de bono actu laudem tribuere, non est humilis Christiani, sed hominis superbi.

Est & alia causa superbiæ, secundum Molinismum. Aliud quippe gratiæ adjutorium non agnoscit, in hoc statu naturæ corruptæ, nisi adjuto-

adjutorium sine quo non, quod primo homini collatum est in statu naturæ integræ, dum non agnoscit nisi auxilium ex se sufficiens, à liberoque hominis arbitrio determinabile ad effectum, vel non effectum, pro libitu ipsius. Quale primo homini collatum est. Si autem primus homo cum tali adjutorio perseverasset, perseverantiam ipsi Deus non dedisset, sed homo sibi per liberum arbitrium, juxta Augustinum toto libro de corrept. & grat. Per consequens perseverantiæ gloria aliqua libero primi hominis arbitrio tributa fuisset, non soli Deo: utpote qui perseverantiam ipsi non dedisset, sed ipse sibi per liberum arbitrium suum; quod per originale peccatum Molinismus non vult in naturalibus esse læsum, sed ad ea omnia potens, ad quæ potens esset, si homo in puris naturalibus conditus esset. Quo in statu non subsisteret istud christiæ humilitatis fundamentum: *Homo de suo non habet, nisi mendacium & peccatum.*

490 Denique gratiæ adjutorium homini necessarium, in statu naturæ lapsæ, Molinistæ contendunt certâ lege confecti facienti quod in se est solis naturæ viribus. Et hinc novæ causa superbiæ: quomoddò enim homo existimabit se nihil esse, nihilque habere de suo, nisi mendacium & peccatum, qui solis naturæ viribus facere potest aliquid, ad quod certâ lege, adeoque infallibiliter sequitur gratia, per quam id pro libitu faciat ut oportet ad justificationem, & salutem; per quod proinde salus & justificatio ipsius posita sit in manu liberi arbitrii ipsius, sicut & potestas ut filii Dei simus, prout expressè docet Molina in Concord. q. 14. disp. 10. uti vidimus cap. 12. Homo certè de suo, sive ex solis liberi arbitrii sui viribus faciens aliquid, ad quod gratia & salus infallibiliter sequitur, de suo sibi quodammodò causa est gratiæ & salutis, de suoque ponit initium, & meritum aliquod illius, uti probavimus cap. 14. Habet ergo unde gloriatur. Habet unde inflatur adversus alterum similiter non facientem, &c.

491 Hæc visa sunt adjicienda dictis cap. 17. in eorum confirmationem. Quòd Molinismus insuper januam aperiat præsumptioni, desperationi, ingratitude, languenti erga Deum charitati, torpori, iræ & defectui misericordiæ, lenitatis & charitatis erga proximum, luculentam probationem habes ibidem.

492 Nec tamen adhuc finis pessimorum consecratorum, ex eo pullulantium: aliorum plurimorum infelix parens est, v. g. Philosophismi, seu damnata opinionis de peccato Philosophico. Si enim ad Theologicè peccandum adeò necessaria sit gratia Molinistice sufficiens, ut sine ea peccati non possit peccato Theologico, in se imputabili, necessaria est actualis cognitio Dei, divinaque legis prohibentis, uti farentur Molinistæ valdè multi. Et ratio est, quia gratia sufficiens secundum ipsos consistit in pia illustratione intellectûs, piæque morione voluntatis. Quisquis ergo destitutus fuerit

actuali illâ cognitione, destitutus erit gratiâ Molinistice sufficiens. Theologicè ergo peccare non poterit, peccato in se imputabili, tametsi sentiat se agere contra dictamen rationis naturalis, conscientiaque remordentis. Solum proinde peccabit peccato Philosophico.

Pullulant & aliæ laxitates non ferendæ, ut 493 constabit ex dicendis libro seq. Enimverò, experientiâ teste, in eas præ aliis proniores sunt Molinistæ, à quibus tot prodierunt propositiones ab Alexandro VII. & VIII. atque ab Innocentio XI. damnatæ. Non solent verò in laxiora proni esse Augustiniana gratiæ defensores, qui Molinisticas repudiant Novitates; sed sicut Augustiniana gratiæ, sic Augustiniana Ethices, Evangelicique & Apostolici, seu moderati rigoris esse solent propugnatores; dumque gratiæ per se efficacis necessitatem defendunt, gratiamque Molinistice sufficientem omnibus communem esse negant, doctrina ipsorum ducit ad humilitatem, ad salutarem timorem, ad spem & charitatem erga Deum & proximum, ad orationem & gratitudinem, ad singularem erga Salvatorem pietatem, ad pœnitentiam & fugam peccati, ad misericordiam & mansuetudinem erga proximum, &c. uti probatum est cap. 17. sæpè laudato.

CAPUT XXIV.

Gratia sufficiens, omnibus collata, necessaria non est ad hoc ut sua peccatoribus peccata in se ipsis sint imputabilia.

UT magis appareat Molinistas illos omni 494 probabilitate destitutos esse, qui asserunt de fide esse, quòd gratia sufficiens adultis omnibus ratione utentibus detur; superioribus argumentis istud adjicere lubet, quòd nulla sit necessitas id asserendi: neque enim gratia sufficiens, omnibus actu collata, necessaria est 1°. ad hoc ut sua omnibus peccata imputentur. Neque 2°. ad salvandam hominis lapsi libertatem ad meritum & demeritum. Neque 3°. ad salvandam præceptorum divinarum possibilitatem. Neque 4°. ad salvandam mortem Christi pro omnibus. Neque 5°. ad salvandum, quòd Deus vult omnem hominem salvum fieri. Absque necessitate verò novum illum fidei articulum, Patribus & Theologis antiquis incognitum, prædicare, valdè temerarium est.

Antecedens pro 2^a. 3^a. 4^a. & 5^a. parte probabitur capitibus sequentibus. Pro prima parte jam 495 probatur, quia si necesse foret adultis omnibus ratione utentibus gratiam tribuere sufficientem, ad hoc ut peccata sua ipsis possent imputari, necesse foret eam tribuere atheis, infidelibus, excæcatis, obduratis, in reprobum sensum traditis, &c. per consequens necesse foret ipsis tribuere supernaturalem mentis illustrationem, voluntatisque excitationem à peccato retrahentem. Cum gratiam sufficientem actualem in excitatione & illustratione illa Mo-